

Vastaus kirjalliseen kysymykseen 75 vuotta täyttäneiden henkilöiden vammaispalveluiden rajoittamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Li Andersson /vas näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 114/2016 vp:

*Miten hallitus aikoo varmistaa, että yli 75-vuotiaiden vammaisten henkilöiden palvelut säilyvät täysin samanlaisina ikärajan voimaantulon jälkeen ja
Miten hallitus aikoo varmistaa, että yli 75-vuotiaat vammaiset henkilöt eivät joudu eriarvoiseen asemaan ikärajan voimaantulon jälkeen?*

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Hallitusohjelman mukaan hallituksen tavoitteena on hallita julkisen talouden kustannuksia. Osana kustannussäästöjä tarkastellaan myös kuntien tehtävien ja velvoitteiden karsimista.

Vammaislainsäädännön uudistamista pohtineen työryhmän ehdotus on hallitusohjelman mukaisesti arvioitavana. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriössä on käynnissä valmistelutyö uuden vammaislainsäädännön aikaansaamiseksi. Tavoite on tuoda hallituksen esitys eduskuntaan vuoden 2018 aikana.

Vammaispalvelujen tarkoituksena on vammaisten henkilöiden yhdenvertaisuuden ja osallisuuden turvaaminen sekä itsenäisen suoriutumisen ja itsemääräämisoikeuden edistäminen. Vammaislainsäädännön uudistamisen keskeinen tavoite on yhdistää vammaispalvelulaki ja kehitysvammalaki yhdeksi selkeäksi erityislaiksi, joka edistää ja tukee vammaisten henkilöiden osallisuutta ja yhdenvertaisuutta. Hallitus pitää tärkeänä säilyttää uudistuksessa vahvat oikeudet keskeisiin vammaisten henkilöiden yhdenvertaisuutta ja osallisuutta turvaaviin erityispalveluihin, kuten oikeuden palveluasumiseen, henkilökohtaiseen apuun ja liikkumista tukeviin palveluihin. Lisäksi uudistuksessa on tarkoitus kehittää muun muassa valmennusta ja tukea, lyhytaikaista huolenpitoa ja henkilökohtaista apua. Kehitettävillä palveluilla on tarkoitus muun muassa saada vammaispalvelujen piiriin nykyisiä välinputoajaryhmiä sekä tukea perheiden jaksamista.

Tällä hetkellä vammaispalvelujen suurin kustannuserä kohdistuu kuljetuspalveluihin, joiden saajista kaksi kolmasosaa on yli 65-vuotiaita. Useiden ikääntyvien henkilöiden palveluntarpeeseen voitaisiin vastata yleislainsäädännön määrittämällä palveluilla. Vammaispalvelujen soveltamisalaan on harkittava muutoksia, jotta vammaispalveluja koskevan erityislainsäädännön tarkoitus voisi toteutua tulevaisuudessakin.

Vammaislainsäädännön voimaantulon jälkeen on säädetty laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystieteiden palveluista (niin kutsuttu vanhuspalvelulaki) iäkkäiden palvelujen turvaamiseksi. Vuonna 2015 voimaan tullut uudistettu

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 114/2016 vp

sosiaalihuoltolaki on edeltäjänsä vahvempi. Nämä lait ovat vahvistaneet olennaisesti iäkkäiden henkilöiden asemaa ja oikeuksia saada tarpeenmukaisia sosiaalipalveluja, jotka perustuvat heidän tuen ja palvelujen tarpeensa monipuoliseen selvittämiseen ja jotka on saatava 3 kuukauden määräajassa palvelun myöntämistä koskevan päätöksen tekemisestä.

Kunnalla on oikeus valita sosiaalipalvelujen järjestämistapa riippumatta siitä, järjestääkö kunta palvelun sosiaalihuoltolain tai vammaispalvelulain nojalla. Nykyinen vammaispalvelulaki ei esimerkiksi anna vaikeavammaiselle henkilölle subjektiivista oikeutta saada kuljetuspalveluja taksiseteleiden muodossa. Palvelujen toteuttamistavan valinnassa on otettava huomioon palvelun saatavuus ja soveltuvuus vammaisen henkilön tarpeisiin nähden.

Sosiaalipalvelut ovat jatkossakin saatavilla niitä tarvitseville. Kaikkien iäkkäiden henkilöiden palvelut voitaisiin ehdotuksen mukaan järjestää yhdenvertaisesti sosiaalihuoltolain ja vanhuspalvelulain perusteella yksilölliset tarpeet huomioiden. Vammaisen henkilön, kuten muidenkin sosiaalihuollon asiakkaiden palvelujen tarve ei säily täysin samanlaisena henkilön elämän läpi. Palvelujen sisältöön tulee tehdä tarkennuksia tarpeen ja muuttuneiden olosuhteiden mukaan. Vammaisen henkilön palveluntarve on arvioitava riippumatta siitä, järjestetäänkö palvelut sosiaalihuoltolain vai vammaispalvelulain nojalla. Ehdotetun ikärajauksen tarkoituksena ei ole heikentää iäkkäiden vammaisten henkilöiden oikeutta riittäviin ja tarpeen mukaisiin sosiaalipalveluihin tai palveluntarpeen tarkistamiseen. Iäkkään henkilön palveluntarpeen selvittäminen on aina tehtävä vanhuspalvelulain edellyttämällä tavalla.

Vammaislainsäädännön valmistelua jatketaan eri toimijatahoja monipuolisesti ja aktiivisesti osallistaen ja kuullen. Uudistuksen vaikutusten arviointia jatketaan valmistelun edetessä. Ikärajan osalta yhdenvertaisuus tulee arvioida vertaamalla iäkkäitä vammaisia henkilöitä samaan ikäluokkaan kuuluviin vastaavassa tilanteessa oleviin vammattomiin henkilöihin.

Helsingissä 22.3.2016

Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula